

Op zoek naar de ideale gezinshond.
Elian Hattinga van 't Sant

De meeste mensen nemen een gezinshond voor de gezelligheid. Ze zoeken, zo blijkt uit diverse onderzoeken, vooral een hond die vriendelijk, gehoorzaam, gemakkelijk in de omgang en lief voor henzelf en de kinderen is. Ze hebben een ideaal plaatje voor ogen van een gezinshond die rustig en vriendelijk kwispelend even zijn neus tegen je hand drukt als je thuiskomt; die 's avonds knus opgerold naast je stoel ligt en met zachte ogen naar je opkijkt als je terloops even je hand op zijn kop legt; die vrolijk met grote sprongen met de lachende kinderen mee rent over het strand; die rustig wacht tot je hem roept voor een rondje door het park waar hij een uurtje leuk speelt met andere honden terwijl de kinderen in de zandbak spelen; die je overal trouw volgt; die beschermend voor jou en je kinderen gaat staan als je op straat iemand tegenkomt die minder goede bedoelingen heeft. Veel mensen hebben, kortom, het beeld voor ogen van de Lassie, Boomer, K9, Moor en andere van TV en film bekende superhonden. Of van de naamloze, maar altijd perfecte, leuke of aandoenlijke honden die bij de televisiereclame voor een of andere soep, wasmiddel of uitvaartverzekering over het scherm buitelen.

Realiteit

En ja, ze bestaan. Die probleemloze honden die zich naadloos aanpassen aan het gezinsleven zonder dat je er al te veel moeite voor moet doen. Maar dan moet je wel geluk hebben, want ze zijn betrekkelijk zeldzaam. Voor een heel groot deel van de hondeneigenaars is de realiteit heel anders. Zo'n 40% heeft een hond met gedrag dat als lastig of vervelend wordt ervaren. Ze hebben een hond die luid blaffend als een gek tegen hen opspringt en hen met hun harde nagels bekrast als ze thuiskomen; die helemaal niet rustig naast hun stoel ligt, maar voortdurend voor hen op en neer dreunt en steeds voor de televisie gaat staan; die in de kleren van rennende kinderen gaat hangen; die vecht met allerlei honden in het park; die steeds wegloopt en hen uren in weer en wind laat zoeken en roepen; die hen tegen iedereen 'beschermt', ook tegen die aardige mevrouw van de overkant zodat ze nooit een gezellig praatje kunnen maken.

Receptuur

Veel probleemgedrag van gezinshonden kan worden teruggevoerd op te weinig tijd en aandacht voor de hond. In een druk gezin staat de hond niet in het centrum van de belangstelling en moet hij gewoon maar meedraaien. Er wordt vaak relatief weinig tijd aan opvoeding en training besteed. De hond krijgt dus vaak weinig 'uitleg' en moet zelf maar uitvinden wat van hem verwacht wordt. Het beetje training dat wordt gegeven, wordt vaak ook nog ondermijnd doordat ieder gezinslid wat anders met de hond doet. En als je dan bedenkt dat ook intelligente, gemakkelijke honden behoorlijk wat tijd nodig hebben om de routine van het gezin op te pikken, dan is het niet zo gek dat daar wel eens wat misloopt.

Het is echter te simpel gedacht om daar alles maar op te schuiven. Om goed te kunnen functioneren heeft iedere hond een bepaalde mate van rust, veiligheid, voorspelbaarheid, uitdaging en sociaal contact nodig. En de receptuur verschilt per hond. Want iedere hond heeft een eigen persoonlijkheid met eigen behoeften. En ook al zijn honden wonderen in de manier waarin ze zich kunnen aanpassen, er zijn voor iedere hond grenzen. Bij de een wat sneller dan bij de andere.

Type

Daarom is het verstandig om eerst een goede inventarisatie te maken van de kenmerken van je eigen gezin en vervolgens te bedenken welk type hond daarbij past. Type gaat dus verder dan alleen ras. Veel rashonden zijn oorspronkelijk op functie gefokt: om op schoot te zitten; voor jacht op wild; voor verdediging en bewaking (van mensen of van vee) of om vee te hoeden. Een eerste selectie daarop kan dus zeker geen kwaad. Doordat onze honden echter al weer veel jaren niet meer duidelijk op functionele eisen zijn gefokt en de scherpe kantjes er vaak vanaf zijn, kunnen er binnen een ras grote persoonlijkheidsverschillen voorkomen. De Golden Retriever of Boxer die je koopt, hoeft dus helemaal niet te lijken op die rustige, zachtaardige Golden van de burens of de grappige, vrolijke Boxer van je collega. De kans is zelfs groot dat hij er in niets op lijkt.

Introvert

Een van de eerste vragen die je je moet stellen of je gezin vooral uit meer introverte of juist uit meer extraverte volwassenen en kinderen bestaat. Nu zijn de meeste gezinnen een mengelmoesje, maar het is belangrijk om na te gaan waar het merendeel uit bestaat en welk gedrag de overhand heeft.

Het gedrag van introverte mensen en kinderen is meestal wat geremd: ze maken meestal geen wilde bewegingen, lopen niet te vliegen en te rennen, kunnen eens rustig een tijdje op een stoel zitten dagdromen, denken soms diep na voor ze wat gaan doen, tonen hun emoties niet zo snel, praten meestal op kalme, zachte toon en zijn vaak wat verlegen. Dat komt omdat hun hersenen heel veel prikkels tegelijk niet goed kunnen verwerken. Introverte mensen vermijden daarom doorgaans een te prikkelrijke omgeving. Ze zijn meestal niet zo ondernemend, hebben een hekel aan verrassingen, blijven regelmatig graag liever thuis dan er op uit te trekken, en hebben veel behoefte aan rust en stilte. Wanneer ze moeten werken of studeren in een omgeving met veel lawaai, drukte, muziek en veel mensen, kunnen ze zich moeilijk concentreren en presteren ze minder goed. Ze raken dan gestrest en op den duur overspannen.

Extravert

Extraverte mensen hebben daar allemaal niet zo'n last van. Ze zijn meestal energiek en ondernemend, gebaren veel, praten op luidere toon, zijn altijd bezig, zitten nooit lang stil, zijn impulsiever en tonen hun emoties openlijker. Ze hebben juist relatief veel prikkels nodig om zich lekker te voelen en goed te functioneren. Ze raken snel verveeld als er niets te doen valt en vinden het leuk om steeds nieuwe dingen te ontdekken. Ze trekken er graag op uit, vooral naar plaatsen waar wat te beleven valt. Als ze thuis blijven is hun huis vaak de zoete inval voor allerlei vrienden en kennissen van de ouders en ook vriendjes/vriendinnetjes van de kinderen.

Als extraverte mensen moeten werken of studeren doen ze dat het liefst in een omgeving waar lekker veel gebeurt, veel mensen zijn en de muziek lekker hard aanstaat. Stop je ze in hun eentje in een stille kamer dan presteren ze minder goed. Ze worden er rebels en chagrijnig van.

REM slaap

Gezinnen met veel extraverte mensen doen in het algemeen een groter beroep op het emotionele en fysieke gestel van een hond, dan introverte gezinnen. Om zich veilig en goed te

voelen zijn voor een hond een grote mate aan slaap en voorspelbaarheid nodig. Veel honden zijn maar twee tot vijf uur per dag actief. Ze hebben niet zo'n vast waak-slaappatroon als mensen. Ze doen over 24 uur verdeeld relatief veel korte dutjes. Daarbij komen ze verhoudingsgewijs minder in de REM (Rapid Eye Movement) slaap dan mensen: 10% versus 25%. REM slaap is een diepe slaap die absoluut noodzakelijk is om fit en geestelijk gezond te blijven. Om aan een afdoende dosis REM slaap toe te komen, hebben honden vergeleken met mensen dus waarschijnlijk veel meer slaap nodig.

In een extravert gezin waar voortdurend van alles gebeurt, komt een hond dus vaak onvoldoende aan zijn rust en slaap toe. Met consequenties voor zijn humeur. Bovendien krijgt de hond bij zo'n hectisch gezin vaak veel meer te maken met nieuwe, onbekende mensen, situaties en bezigheden. Dat maakt zijn omgeving weinig voorspelbaar. Is de hond schrikkerig of angstig aangelegd, dan krijgt hij het zwaar te verduren. Het is dus zaak een hond of pup uit te zoeken die redelijk onverstoort is voor wat er om hem heen gebeurt; die niet veel stemmingswisselingen heeft en niet schrikkerig of angstig is.

Shyness/Boldness

Aan de andere kant is het ook zo dat er om dezelfde reden als bij mensen – de prikkelverwerking in de hersenen – ook introverte en extraverte honden zijn. Alleen worden die meestal anders genoemd, bijvoorbeeld rustig of druk. In wetenschappelijke kring spreekt men meestal over *shyness* en *boldness*.

Hoewel introverte mensen vaak een hond willen hebben die wat leven in de brouwerij brengt, is een al te extraverte hond nemen een minder goed idee. De kans dat de hond vindt dat hij te weinig spannends meemaakt, zich dodelijk verveelt en zelf voor de nodige reuring gaat zorgen, is groot. Net zoals de kans op agressie door frustratie. Introverte mensen worden daarentegen vaak knettergek van zo'n drukke hond, die nu weer dit en dan weer dat verzint en verlangt.

Een erg introverte hond kan juist weer helemaal overspannen worden van zijn extraverte gezin. Zijn behoefte aan rust en stilte is aanzienlijk groter dan die van een erg extraverte hond. Hij kan het niet op prijs stellen als hij voortdurend van hot naar haar wordt gezeuld. Hij kan zijn hakken in het zand zetten, zich volledig af gaan sluiten of helemaal over zijn toeren raken. Dat eerste maakt hem voor de mensen een saaie of vervelende hond en het laatste tot een lastige. Een extraverte of niet al te introverte hond is dus voor een extravert gezin een gelukkigere keus.

Knuffelbehoefte

Iets anders dat belangrijk is om te inventariseren is de knuffelbehoefte in het gezin. Vrijwel ieder mens zegt desgevraagd dat hij zijn hond wil kunnen knuffelen. Maar de mate waarin, die gereguleerd wordt door oxytocine en endogene opioïden, kan sterk per individu verschillen. Sommige mensen hebben het liefst hun hond de hele dag op schoot, anderen vinden even een aai over de bol goed genoeg. Sommigen volwassenen en kinderen kunnen gewoon niet van een hond afblijven. Ze *moeten* hem steeds aaien en hun neus in zijn vacht verstoppen.

Ook bij honden kan de knuffelbehoefte sterk verschillen. De meeste honden vinden hun gezinsleden reuze aardig. Dat wil echter niet zeggen dat ze allemaal de behoefte hebben om te pas en te onpas doodgeknuffeld te worden. Even geaaid worden vinden ze fijn, maar niet te lang en zeker niet als ze rustig liggen te slapen. Ze laten al gauw duidelijk merken dat ze het welletjes vinden door weg te lopen, ergens anders te gaan liggen of buiten je bereik te schuiven zodra je ze aanraakt. Van geknuffeld worden door vreemden zijn ze meestal al helemaal niet gediend.

Tragisch

Andere honden kunnen er echter geen genoeg van krijgen. Ze kruipen dicht tegen je aan, gaan er breeduit bij liggen, slaken diepe zuchten van genoegen en vlijen zich nog eens dichter tegen je aan als je ophoudt met aaien. Soms zoeken dergelijke honden zelfs wildvreemden op om geaaid te worden. Het moet natuurlijk wel lekker gebeuren. Zelfs de ergste knuffels vinden het niet fijn om stevig beklopt of in een liefdevolle omhelzing fijngeknepen te worden!

Ik vind haast niets zo tragisch als een mismatch in knuffelbehoefte. Honden die smeken om lekker geaaid en geliefkoosd te worden, terwijl de mensen en kinderen ze niet zien staan. En andersom. Knuffelmensen of -kinderen die steeds geconfronteerd worden met een hond die gauw wegloopt of zelfs tegen ze gromt als ze hem alleen maar even lekker willen aaien. De bedoeling van het hebben van een gezinshond is dat wij plezier hebben van onze hond. Dat kan alleen als hij of zij dat ook van ons heeft. Het uitzoeken van een hond die qua persoonlijkheid goed bij de behoeftes van de meeste gezinsleden past, vergroot die kans aanzienlijk. Waarom zouden we dat dan ook niet een beetje beter doen?